Súd:	Okresný súd Nitra
Spisová značka:	17C/429/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4116230498
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI:	ECLI:SK:OSNR:2018:4116230498.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Luciou Kuzmovou v spore žalobcov: 1/ Ľudmila D., nar. XX.X.XXXX, bytom Milochov 173, 2/ S. D., nar. 25.7.1974, bytom Okružná 1428/56, Púchov, 3/ S. R., nar. 25.7.1970, bytom Rozkvet 2084/177-30, Považská Bystrica, všetci zastúpení JUDr. Štefanom Mesárošom, advokátom so sídlom Štefánikova č. 84, Nitra proti žalovanému: H. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom Veľké Rovné 338/4, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej a majetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7 000 eur a náhradu majetkovej ujmy vo výške 2 667,06 eur , a to do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur, a to do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur, a to do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti náhrady nemajetkovej ujmy súd žalobu z a m i e t a .

V. Žalobcovia m a j ú voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 18.11.2016 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť im náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy v peniazoch tak, že zaplatí žalobkyni v prvom rade nemajetkovú ujmu v sume 40 000 eur a náhradu majetkovej ujmy vo výške 2 667,06 eur, žalobcovi v druhom rade nemajetkovú ujmu v sume 30 000 eur a žalobkyni v treťom rade nemajetkovú ujmu v sume 30 000 eur. Súčasne sa domáhali priznania náhrady trov konania.

2. Svoju žalobu odôvodnili tým, že žalobkyňa v prvom rade bola maželkovou Pavla D., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom Milochov 173, žalobca v druhom rade bol jeho synom a žalobkyňa v treťom rade dcérou. Žalovaný dňa 20.8.2012 v čase približne o 12:30 hod. v okrese Nitra, v obci Dražovce, na ceste I. triedy č. 64 na stavenisku cesty, na moste smerom na Topoľčany v rozpore s § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci nedodržal povinnosti vyplývajúce mu z § 5 ods. 2 písm. b, c, d vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel tým, že nákladným motorovým vozidlom značky MAN, EČV: BY XXX AO cúval dolu kopcom smerom k cestnej fréze hoci nemal náležitý rozhľad, nezaistil si bezpečné cúvanie pomocou spôsobilej a náležite poučenej osoby, manéver cúvania ani nezdôraznil zvukovým výstražným signálom, v dôsledku čoho pri

cúvaní zrazil H. D., po ktorom nákladným vozidlom prešiel a spôsobil mu tak mnohopočetné poranenia hlavy, zmliaždenia a rozdrvenia mozgu, čo vieslo u H. D. k mozgovej smrti na mieste pracovného úrazu. Rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 33T/30/2015 zo dňa 27.5.2015, ktorý v uvedený deň nadobudol právoplatnosť aj vykonateľnosť, bola súdom schválená dohoda o vine a treste, na základe ktorej bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania uvedeného skutku, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dva roky s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu tri roky. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere dva roky. Žalobcovia boli s nárokom na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie. Žalovaný uvedeným konaním hlboko zasiahol do ich rodinných vzťahov a do osobnostných práv žalobcov, pretože boli na nebohého H. D. veľmi citovo naviazaní, najmä žalobkyňa v prvom rade s ním trávila všetky voľné chvíle, boli vo veku, kedy sa spoločne chystali na starobný dôchodok, od tragickej smrti manžela má zdravotné problémy, nespáva dobre, zobúdza sa, cíti sa vyčerpaná a má neustále bolesti hlavy, bola nútená začať navštevovať psychiatrickú ambulanciu MUDr. Heleny W. a užívať lieky, žalobcovia v druhom a treťom rade mali tiež otca veľmi radi a boli s ním v pravidelnom kontakte. Z objektívneho hľadiska je strata jedného člena rodiny úplne neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov tohto spoločenstva, náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka považujú za úplne legitímnu a zároveň ako primeraný spôsob ochrany a zadosťučinenia. Žalobcovia si zároveň uplatňujú náhradu majetkovej ujmy, ktorá im v súvislosti so smrťou H. D. vznikla, pričom sa jedná o náklady vynaložené v súvislosti s jeho smrťou, ide o poplatok za hrobové miesto v sume 6,63 eur, náklady spojené s uskutočnením karu v sume 135,37 eur, vyhotovenie pomníka v sume 2 450 eur, náklady za pohonné hmoty v sume 25,06 eur, diaľničná známka v sume 50 eur, čo spolu predstavuje náklady v sume 2 667,06 eur. Pred podaním žaloby sa pokúsili vec vyriešiť mimosúdne prostredníctvom výzvy zaslanej žalovanému cestou právneho zástupcu, na ktorú žalovaný reagoval telefonicky a mal sa k nej vyjadriť do konca mesiaca október 2016, čo sa nestalo.

3. K žalobe sa vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu dňa 23.3.2017, v ktorom uviedol, že od nešťastnej udalosti má aj on problémy so spánkom a táto nešťastná udalosť rovnako zasiahla jeho i jeho rodinu. Predmetný skutok sa stal za veľmi nevyjasnených okolností, nákladné auto, ktoré riadil cúvalo pomaly smerom k fréze rovnakým spôsobom ako stokrát, možno tisíckrát predtým. Poškodený musel vedieť, že nákladné autá nacúvavajú k fréze, udalosť sa nestala spôsobom, že on sa zrazu niekde vynoril a nákladným autom prešiel poškodeného. Dodnes nevie pochopiť, ako je to možné, že poškodeného nevidel, aj sám poškodený si mohol všimnúť, že nákladné auto nacúvava k fréze. Údajne mal poškodený nejaké zdravotné problémy, čo môže vysvetľovať, prečo došlo k nešťastnej udalosti, ku skutku sa priznal, a to z dôvodu, že cítil akýsi podiel viny, keďže riadil predmetné vozidlo. Vozidlo riadil rovnakým spôsobom ako vždy tisíckrát predtým a teda spôsobom aký bol zaužívaný na stavenisku a rovnako ako aj všetci ostatní vodiči. Okrem uloženého trestu odňatia slobody mu bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu, čo je pre neho ako vodiča z povolania veľký zásah do rodinného rozpočtu. Telefonicky aj osobne sa ospravedlňoval žalobcovi v druhom rade, na čo on povedal, bohužiaľ aj také veci sa stávajú v živote, je jednoduchý človek bývajúci v nájomnom byte, vlastní jedno staré motorové vozidlo Opel Vectra, r.v. 1997 a jeho čistý mesačný príjem je vo výške 500 eur, stará sa o manželku a dve školopovinné deti, uložením trestu zákazu činnosti prišiel o predchádzajúce lepšie platené zamestnanie a v súčasnosti je zamestnaný na Obecnom úrade Veľké Rovné. Táto nešťastná udalosť zasiahla celú jeho rodinu tak po psychickej ako aj materiálnej stránke. Náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú pozostalí spoločne požadujú je vzhľadom na dodnes neobjasnené okolnosti neľudská a s prihliadnutím na jeho majetkové možnosti aj nereálna.

4. Žalobkyňa v prvom rade na pojednávaní uviedla, že je smutné, čo sa stalo. S manželom sa o 7:00 hod lúčila a to ešte nevedela, čo ju čaká, už o 14:00 boli u nich policajti a informovali ju, čo sa stalo. S manželom boli blízko citovo naviazaní, deti im vyrástli a odišli, mala len jeho, vždy ho čakala, kým sa vráti z práce. Z toho čo sa stalo je hotová, berie lieky, vypadávajú jej vlasy a nevie sa z toho spamätať, snaží sa zmieriť s tým, čo sa stalo, ale je to ťažké. Ani v truhle nemohla manžela vidieť, lebo mal vraj hlavu pripučenú. Nevie sa s tým zmieriť, na všetko je sama, nemá jej kto pomáhať s nákupmi, aj okolo domu si všetko robí sama, snaží sa na tieto udalosti nemyslieť, ale je to hrozné a smutné.

5. Žalobca v druhom rade na pojednávaní uviedol, že v inkriminovaný deň mu mama volala, prišiel domov, to čo sa stalo ťažko rozdýchaval, bol v kontakte aj s vyšetrovateľmi, ktorým upresnil, akú činnosť otec vykonával v práci. Je to teraz ťažké, pri dome majú záhradu ktorú treba orať, nemá s kým, kým otec žil mali všetko pekne porobené, aj okoloidúci sa nevedeli vynadívať aké je všetko pekné, aj drevo

si teraz musia kupovať, toto treba spracovať, preto mame pomáha, avšak aj on chodí do práce a nie vždy všetko stíha. Otec mnohým pomáhal, bol veľmi zručný a aj jeho mnohému naučil. V tej českej firme pracoval 25 rokov, on tam pracoval 15 rokov a za tú dobu stretli veľa šoférov, nevie ohodnotiť aký šofér je žalovaný. Všetko je teraz ťažké, keď chce ísť mama k lekárovi musí ísť už o 5:30 hod vlakom, lebo autom ju nemá kto zaviesť, mame robí nákupy, pomáha jej. Dvom sa žije lepšie ako jednému. Teraz má 40-te narodeniny, na ktoré sa tešil ako ich spolu oslávia. Život sa im otočil a ani slovami sa nedá vyjadriť ako sa cíti.

6. Žalovaný na pojednávaní povedal, že mu je veľmi ľúto, čo sa stalo, stalo sa mu to prvýkrát v živote, veľmi ho to mrzí, doteraz má z toho traumu, je to hrozné. Keď si na túto udalosť pomyslí, bojí sa cúvať, odvtedy užíva lieky na tlak a búšenie srdca. Po incidente bol jeden mesiac ticho, nikomu o tom najprv nehovoril, ani manželke, lebo tá by sa zosypala. Urobiť to nechcel. To čo od neho žalobcovia chcú nemá z čoho zaplatiť, nemá ani vlastné bývanie, nemá ani hotovosť, je ochotný uhradiť náklady na pohreb a ďalšie s tým spojené náklady v sume 3000 eur, aj na toto si bude musieť požičať. To čo od neho žalobcovia žiadajú naozaj nemá z čoho zaplatiť.

7. Právny zástupca žalovaného v záverečnej reči zotrval na doterajšej argumentácii, má za to, že žaloba žalobcov bola podaná dôvodne, je nepochybné, že konaním žalovaného zo dňa 20.8.2012 došlo k neodstrániteľnému zásahu do osobnostných práv žalobcov, pričom tieto práva požívajú ochranu v zmysle ustanovení § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, smrťou otca žalobcu v druhom rade a žalobkyne v treťom rade a manžela žalobkyne v prvom rade bola spôsobená majetková ujma, ktorá bola uplatňovaná v rámci trestného konania a bola zdokladovaná. V rámci trestného konania boli žalovaní odkázaní na konanie civilno-právne.

8. Žalovaný v záverečnej reči uviedol, že je ochotný uhradiť majetkovú ujmu a pohreb v sume 3 000 eur, 100 000 eur nemá z čoho zaplatiť.

9. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, výzvou - pokusom o zmier adresovanou žalovanému právnym zástupcom žalobcov, vyjadreniami strán, lekárskymi správami, výsluchom žalobkyne v prvom rade, žalobcu v druhom rade a žalovaného ako aj obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 33T/30/2015 a zistil nasledovný skutkový stav:

10. Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 27.5.2015, č.k. 33T/30/2015-7, právoplatným dňa 27.5.2015 bol obvinený Peter M., nar. XX.XX.XXXX uznaný vinným, že dňa 20.8.2012 v čase približne o 12:30 hodine v okrese Nitra, v obci Drážovce, na ceste I. triedy č. 64, na stavenisku, na moste smerom na Topoľčany, v rozpore s § 12 odsek 2 písmeno a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, nedodržal povinnosti vyplývajúce mu z § 5 odsek 2 písmeno b), písmeno c), písmeno d) vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel tým, že nákladným motorovým vozidlom značky MAN, EČV: BY 671 AO cúval dolu kopcom smerom k cestnej fréze, hoci nemal náležitý rozhľad, nezaistil si bezpečné cúvanie pomocou spôsobilej a náležite poučenej osoby, manéver cúvania ani nezdôraznil zvukovým výstražným signálom, v dôsledku čoho pri cúvaní zrazil Pavla D., po ktorom nákladným vozidlom prešiel a spôsobil mu tak mnohopočetné poranenia hlavy, zmliaždenie a rozdrvenie mozgu, čo vieslo u Pavla D. k mozgovej smrti na mieste pracovného úrazu, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 odsek 1, odsek 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno h) Trestného zákona, za čo mu súd uložil trest odňatia slobody v trvaní dva roky s podmienečným odkladom na tri roky a zároveň mu uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere dva roky. Uvedeným rozsudkom boli poškodení Ľudmila D., nar. 30.4.1950 a Roman D., nar. 25.7.1974 s nárokom na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie.

11. Zo znaleckého posudku č. 116/2012 Ing. Jozefa R., znalca z odboru doprava cestná, odvetvie nehody v cestnej doprave, technický stav cestných vozidiel, stanovenie hodnoty cestných vozidiel súd zistil, že nákladné vozidlo k miestu nárazu chodca cúvalo v priestore vyhradenom na ľavej strane, počas tohto pohybu vodič v oboch spätných zrkadlách nemal možnosť chodca v polohe za vozidlom vidieť. Znalec predpokladá, že vozidlo po miesto stretu cúvalo počas minimálne 20 sekúnd, po celý tento čas mal chodec možnosť cúvajúce vozidlo vidieť a odpovedajúcim spôsobom reagovať, t.j. opustiť koridor cúvajúceho vozidla. Z technického hľadiska nie je možné jednoznačne stanoviť príčinu dopravnej

nehody, nakoľko táto sa odvíja od právneho posúdenia danej situácie, t.j. či vodič nákladného vozidla mal povinnosť predpokladať, že vo vyhradenom priestore sa budú pohybovať osoby.

12. Podľa znaleckého posudku č. 14/2012 zo dňa 30.11.2012 Ing. Milana H., PhD, znalca z odboru strojárstvo, odvetvia energetické stroje a zariadenia, stroje a strojové zariadenia na všeobecné účely, strojárske technológie, materiály a medzné stavy materiálov, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a strojárenstvo hlavnou príčinou vzniknutého pracovného úrazu je nezosúladenie prác pracovníkov subdodávateľov a nezaistenie ich pracovnej bezpečnosti v rámci nimi vykonávanej činnosti na stavbe, a to konkrétnym spôsobom. Nebola zabezpečená pracovná bezpečnosť pri pohybe cúvajúceho motorového vozidla zabezpečením jeho bezpečnej realizácie v priestoroch vlastnej stavby. Príčinou úrazu je nezvládnutie bezpečného cúvania vodičom vozidla, dôsledkom čoho bolo, že tento nemal prehľad o situácii za týmto vozidlom, pričom sa pri výkone riadnej svojej pracovnej činnosti v tomto nachádzal poškodený vykonávajúci jemu pridelenú prácu, a to hlavne v priestore, o ktorom nemal tento vodič ani sprostredkovaný prehľad. Poškodený pracovník, aj keď sa jednalo o vykonávanie pomocných prác, nebol preukázateľne preškolený na dodržiavanie bezpečnosti pri ich vykonávaní.

13. Z pripojeného trestného spisu súd zistil, že žalobkyňa si v trestnom konaní vedenom Krajským riaditeľstvom PZ, odbor kriminálnej polície pod ČVS: KRP-48/1-VYS-NR-2014 uplatnila nárok na náhradu škody podaním zo dňa 25.2.2015, kde svoj nárok vyčíslila nasledovne: poplatok za hrobové miesto (6,63 eur), náklady spojené s uskutočnením karu (89,04 eur + 22 eur + 24,33 eur), sviečky na hrob (11,05 eur), vyhotovenie pomníka (2 450 eur), náklady na pohonné hmoty (25,06 eur), diaľničná známka (50 eur). Zároveň si uvedeným podaním uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy v sume 120 000 eur.

14. Z lekárskych správ tvoriacich prílohu žalobného návrhu súd zistil, že žalobkyňa v prvom rade pravidelne navštevuje psychiatrickú ambulanciu MUDr. Heleny W., ktorá jej predpisuje lieky na ukľudnenie a zmiernenie depresívnych stavov.

15. Zistený skutkový stav súd právne posúdil podľa nasledovných ustanovení:

16. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

17. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

18. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

21. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

22. Do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života). Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného

a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej ďalších osôb.

23. Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním.

24. Z vykonaného dokazovania a použitím citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že žaloba žalobcov je dôvodná. Žalovaný preukázateľne ako vodič motorového vozidla zavinil dňa 20.8.2012 dopravnú nehodu a tým spôsobil smrť Pavla D., príbuzného žalobcov. Žalovaný týmto svojim konaním zasiahol do osobnostných práv zomrelého, konkrétne do jeho práva na život. Týmto svojim konaním žalovaný zároveň zasiahol do osobnostných práv príbuzných po zomrelom Pavlovi D., a to konkrétne do ich práva na rodinný a súkromný život a spôsobil im citovú ujmu, čo je aspektom pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa domáhajú. Uvedené vyjadrujú ich zdôvodnenia, že smrťou ich blízkeho (manžela a otca) stratili pomoc a podporu, ktorú im táto osoba poskytovala. Stratili človeka, ktorý sa im plnohodnotne venoval, s ktorým trávili čas, na ktorého sa mohli obrátiť o potrebnú pomoc. Žalobkyňa v prvom rade stratila muža, ktorého milovala, s ktorým spoločne strávila prevažnú časť jej života a s ktorým plánovala spoločne prežiť starobný dôchodok. Žalobca v druhom rade a žalobkyňa v treťom rade stratili milujúceho otca. Všetci žalobcovia tak toho času nemajú viac možnosť byť so zosnulým, riešiť s ním zásadné rozhodnutia v živote, spoliehať sa na neho v rozhodovaní, usmerňovaní v spoločnom rodinnom živote, ísť so zosnulým na dovolenku, výlet, absolvovať kultúrne alebo spoločenské podujatie, tráviť sním čas, čím sú všetci žalobcovia ochudobnení v ich ďalšom rodinnom, súkromnom a citovom živote.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené bol daný právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v ich osobnostnej sfére v dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného, ktorý spôsobil smrť ich blízkeho.

26. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa preto v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

27. Pokiaľ ide o samotnú podstatu priznania náhrady nemajetkovej ujmy, tak ide o primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, nie o úplnú, keď zásah do súkromného a rodinného života žalobcov sa objektívne ani vyčísliť nedá. Absolútne nejde o cenu života, ako to býva často prezentované. Ide o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť primeraná okolnostiam prípadu a slúži iba na zmiernenie ujmy, ktorú žalobcovia (príbuzní) utrpeli. Z objektívneho hľadiska nemôže byť úplnou náhradou a zároveň nemôže slúžiť ani ako nástroj pomsty voči osobe, ktorá do osobnosti žalobcu zasiahla, nemôže slúžiť ani ako nástroj na obohatenie sa, ani ako nástroj na ekonomickú likvidáciu.

28. V právnom poriadku Slovenskej republiky žiadny právny predpis jednoznačne neupravuje výšku náhrad nemajetkovej ujmy poskytovanú v takýchto prípadoch a žiadna finančná čiastka nemôže poškodeným (pozostalým žalobcom) odčiniť stratu najbližšej osoby. Súd pri rozhodovaní o výške nárokov preto vzal do úvahy okrem vyššie uvedených skutočností a konkrétnych okolností života každého zo žalobcov aj okolnosti, ktoré by mohli byť v týchto veciach akýmsi ukazovateľom toho, aká výška nemajetkovej ujmy má byť v tejto veci poskytnutá.

29. Pri stanovení výšky náhrady súd zohľadnil aj postoj žalovaného k tragickej udalosti, keď samotný žalovaný pozostalým po Pavlovi Janišovi vyslovil sústrasť, opakovane sa im ospravedlnil, sám bol ochotný uhradiť im náklady spojené s pohrebom, avšak vzhľadom na jeho finančné možnosti nie je schopný uhradiť im požadovanú sumu. Samotný žalovaný tragickú udalosť prežíva tiež negatívne, čo bolo zrejmé aj z jeho výpovede sprevádzanej plačom.

30. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadol aj na majetkovú situáciu žalovaného, pretože výška nemajetkovej ujmy nemá byť pre žalovaného likvidačná. Je zrejmé, že majetkové pomery žalovaného neumožňujú uhradiť žalobcom nimi požadovanú sumu. Žalovaný je ženatý, má dve nezaopatrené deti, jeho príjem predstavuje mzda žalovaného vo výške cca 500 eur netto mesačne. Je potrebné dodať, že žalovaný počas konania prejavil vôľu dobrovoľne vyplatiť žalobcom náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy súvisiacej so smrťou Pavla Janiša vo výške 3 000 eur.

31. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadol aj na okolnosti dopravnej nehody tak ako boli ustálené v trestnom konaní, podľa ktorých k protiprávnemu konaniu žalovaného došlo z nedbanlivosti, absentuje tu akékoľvek úmyselné konanie alebo hrubé porušenie, či zanedbanie povinností, vodič neporušil žiadne predpisy týkajúce sa obmedzenia rýchlosti, ani nebol pod vplyvom alkoholu. Svedok dopravnej nehody Erik Klvánek sa vyjadril, že videl ako jeho kolega Pavol D. stojí za nákladným autom, ktoré cúvalo, pričom nevedel uviesť, čo tam Pavol Janiš robil a prečo sa tam pohyboval, nikto ho neposlal k tým autám, ktoré mali cúvať smerom k fréze. Z výpovede svedka Mareka R. vyplynulo, že v uvedený deň nerobil pracovníkom nikto rozdelenie, to im robil stavbyvedúci predchádzajúci týždeň, teda všetci vedeli, čo majú robiť. Pavol D. mal hlavne nosiť vodu do frézy, prečo bol pri aute značky MAN, ktoré cúvalo, nevedel uviesť. Aj svedok Tomáš P. uviedol, že úlohou Pavla D. bolo hlavne nosiť vodu do frézy, prečo bol pri aute, ktoré cúvalo, nevedel uviesť. Zo znaleckého posudku Ing. Veverku súd ustálil, že vozidlo po miesto stretu cúvalo minimálne 20 sekúnd, chodec mal po celý ten čas možnosť cúvajúce vozidlo vidieť a zodpovedajúcim spôsobom reagovať, t.j. opustiť koridor cúvajúceho vozidla. Chodcovi vo výhľade na cúvajúce vozidlo nič neprekážalo. V predmetnej veci bol vypracovaný znalecký posudok č. 14/2012 Ing. Milanom H., PhD, v ktorom znalec uviedol, že hlavnou príčinou vzniknutého pracovného úrazu je nezosúladenie prác subdodávateľov a nezaistenie ich pracovnej bezpečnosti v rámci nimi vykonávanej činnosti na stavbe, a to konkrétnym spôsobom. Nebola zabezpečená pracovná bezpečnosť pri pohybe cúvajúceho motorového vozidla zabezpečením jeho bezpečnej reakcie v priestoroch vlastnej stavby. Znalec Ing Milan H., PhD vo výsluchu pred príslušným orgánom činným v trestnom konaní uviedol, že pre zaistenie bezpečného cúvania mala byť na stavbe tretia osoba okrem vodiča a postihnutého, ktorú mal zabezpečiť buď zamestnávateľ vodiča, ktorý bol vlastníkom vozidla alebo vedúci stavby, pričom cúvanie nemal vykonávať vodič bez existencie poverenej osoby. Žalovaný sa k okolnostiam tragickej nehody vyjadril len stručne, uviedol, že sa tak stalo za jemu dodnes nejasných okolností a ku skutku sa priznal z dôvodu, že ako vodič motorového vozidla cítil na uvedenom skutku akýsi podiel viny.

32. Na strane žalobcov súd skúmal intenzitu vzťahu žalobcov k zomrelému, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého k zomrelej osobe prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady nemajetkovej ujmy je kľúčová kvalita vzájomného vzťahu žalobcu k zosnulej osobe. Súd dospel k záveru, že tragickou udalosťou je najviac postihnutá žalobkyňa v prvom rade ako jeho manželka, ktorá s Pavlom Janišom trávila najviac času a ktorá najviac pociťuje jeho stratu, ktorej dennodenne pomáhal, s ktorým spolu hospodárila a viedla spoločnú domácnosť. Je nepochybné, že smrť Pavla D. zasiahla aj jeho dve deti - žalobcu v druhom rade a žalobkyňu v treťom rade. Tieto sú v súčasnosti plnoleté, samostatné, žijú v samostatnej domácnosti, dokonca v inej obci, a ktoré neboli s Pavolom D. v každodennom kontakte natoľko intenzívne ako žalobkyňa v prvom rade.

33. Právny poriadok Slovenskej republiky nepozná resp. doteraz nešpecifikoval druhy či stupne závažnosti ujmy a nepriradil k nim konkrétnu paušálnu sumu predstavujúcu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd preto pri určení konkrétnej výšky náhrady vychádzal z daných všeobecných zákonných kritérií s ohľadom na vlastné skúsenosti, ako i doterajšiu rozhodovaciu činnosť súdov nielen v Slovenskej republike, ale i v zahraničí, prihliadal aj na zárobkové, majetkové a osobné pomery žalovaného nakoľko účelom poskytnutia finančného zadosťučinenia je zmiernenie vzniknutej krivdy a nie je vytvorenie ďalšej na strane žalovaného. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch by v žiadnom prípade nemalo viesť k ekonomickej likvidácii žalovaného.

34. Pokiaľ ide o samotnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, súd sa inšpiroval úpravou Českej republiky, ktorá v § 444 Občianskeho zákonníka <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/> účinného v čase dopravnej nehody stanovila paušálnu náhradu nemajetkovej ujmy za smrť manžela vo výške 240 000 Kč, čo po prepočítaní konverzným kurzom zverejneným NBS k 20.8.2012, t.j. v čase nehody predstavovalo 9 636,61 eur. Podporne možno uviesť, že paušálne náhrady sú uzákonené aj

v iných krajinách Európskej únie, napr. v Belgicku vo výške 12 500 eur za smrť manželky a dieťaťa, vo Francúzsku 20 000 eur za smrť manželky a dieťaťa. V daných krajinách sú však aj iné majetkové a zárobkové štandardy. Porovnateľný životný štandard v rámci Európskej únie má Slovenská republika práve s Českou republikou. S prihliadnutím na zavinenie žalovaného súd priznal žalobkyni v prvom rade za spôsobenú ujmu zadosťučinenie v peňažnej forme, ktoré ustálil vo výške 7 000 eur a vo zvyšnej časti nad sumu 7 000 eur súd návrh žalobkyne v prvom rade voči žalovanému ako nedôvodný zamietol.

35. Žalobcovi v druhom rade a žalobkyni v treťom rade súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške každému po 3 000 eur. Je nepochybné, že smrť otca zasiahla i žalobcov v druhom a treťom rade, avšak s prihliadnutím na všetky okolnosti má súd za to, že títo nepociťujú jeho stratu natoľko intenzívne ako žalobkyňa v prvom rade, preto im priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume nižšej v porovnaní so žalobkyňou v prvom rade, a túto po zohľadnení ich vzájomného vzťahu, intenzity vzájomného kontaktu ustálil vo výške 3 000 eur.

36. Je nepochybné, že ľudský život je neoceniteľný, pretože každý jeden človek je jedinečný a je zrejmé aj súdu, že strata, ktorú žalobcovia pociťujú zostane navždy nenahradená. Suma, ktorú súd žalobcom priznal je len o zmiernení nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku tejto straty žalobcovia utrpeli.

37. Žalobkyni súd priznal aj náhradu majetkovej ujmy vo výške spolu vo výške 2 667,06 eur, ktorá jej vznikla v súvislosti so smrťou nebohého Pavla D., keď riadne preukázala náklady vynaložené v súvislosti s jeho pohrebom.

38. Lehotu na plnenie určil súd podľa ust. § 232 ods. 3 CSP tak, že žalovanému určil dlhšiu lehotu na plnenie a to vzhľadom na výšku plnení, možnosti žalovaného, kedy súd má za to, že nie je v možnostiach žalovaného žalobcom splniť uloženú povinnosť v lehote 3 dní.

39. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

40. Zásadu úspechu vo veci (§255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcov v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 13.12.2017, sp. zn. 10Co/191/2017).

41. Na základe uvedeného, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd priznal žalobcom právo na plnú náhradu trov celého konania, avšak iba z prisúdenej sumy.

42. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.